

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-05-26

Vår referens

Simon Classon

Utredningssekreterare

simon.classon@malmo.se

Remiss angående Motion Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för minskade tolkkostnader **ASN-2025-5668**

Sammanfattning

Utifrån de senaste årens utveckling gällande datorgenererad text och automatisk transkription lyfter Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) i en motion frågan om användandet av digitala redskap för att minska tolkkostnaderna.

I motionen förslås att kommunfullmäktige beslutar att berörda nämnder uppdras att utreda möjligheterna för en fullständig övergång till automatiserade tjänster för produktion av textbaserat innehåll på främmande språk; utreda användningen av automatiserade tjänster som en ersättning för tolktjänst i lämpliga fall; och att ta fram en risk och konsekvensanalys för en avveckling av tolkanvändning till förmån för automatiserade tjänster.

Arbetsmarknads och socialförvaltningen ser positivt på en digital utveckling där AI och maskininlärning kan användas till att effektivisera arbetsuppgifter. Förvaltningen kommer följa utvecklingen av automatiska tolktjänster då det bedöms kunna användas i framtiden, inte minst som komplement till vanliga tolkar.

Förvaltningen föreslår dock att motionen avslås, eftersom de tillgängliga tjänsterna i dagsläget inte bedöms leva upp till de krav som ställs på förvaltningen enligt gällande lagstiftning.

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att:

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende Remiss angående ”Motion Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för minskade tolkkostnader” enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Motion Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) - Digitala redskap för minskade tolkkostnader
- G-Tjänsteskrivelse - Remiss angående Motion Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för minskade tolkkostnader
- Yttrande - Remiss angående Motion Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för minskade tolkkostnader

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-05-28

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-06-05

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-06-19

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Ärendet

Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD) lyfter i en motion frågan om användandet av digitala redskap för att minska tolkkostnaderna. Motionärerna lyfter de senaste årens utveckling gällande datorgenererad text och automatisk transkription samt att flera aktörer börjat experimentera med maskintolkning där tolkning av multimediamaterial görs maskinellt.

Vidare uppmärksammas kostnaderna för tolkning, och det framhålls att arbetsmarknads- och socialnämnden under 2023 hade utgifter om 12,7 miljoner kronor för upphandlade tolktjänster.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Att berörda nämnder i samråd med kommunstyrelsen uppdras att utreda möjligheterna för en fullständig övergång till automatiserade tjänster för produktion av textbaserat innehåll på främmande språk.
- Att berörda nämnder i samråd med kommunstyrelsen uppdras att utreda användningen av automatiserade tjänster som en ersättning för tolktjänst i lämpliga fall.
- Att berörda nämnder i samråd med kommunstyrelsen uppdras att ta fram en risk och konsekvensanalys för en avveckling av tolkanvändning till förmån för automatiserade tjänster.

Förvaltningens övervägande

Arbetsmarknads och socialförvaltningen ser positivt på en digital utveckling där AI och maskininlärning kan användas till att effektivisera arbetsuppgifter. Förvaltningen följer utvecklingen men ser även ett behov av att använda tjänster först när de är mogna att hantera alla de behov och krav som finns inom den kommunala förvaltningen.

Förvaltningen ser att frågan om automatiska tolkar berör många av stadens nämnder. Inte minst hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden samt skolnämnderna har många kontakter med invånare där behov av tolk kan finnas. Förvaltningen hade därför önskat att ärendet gått på remiss till fler nämnder.

Att använda tolk är en rättighet för de som har kontakt med kommunens socialtjänst eller annan offentlig myndighet. Enligt 13 § Förvaltningslagen (2017:900) ska en myndighet *använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska*. Det innebär att den enskildes önskemål, tillsammans med uppgifternas väsentlighet för ärendet, har relevans för att avgöra hur behovet av tolk ser ut.

Förvaltningen utredde 2023 frågan om alternativa driftsformer för tolktjänster (ASN-2023-21369). Som en del av utredningen har marknaden för AI-tjänster för tolkning och översättning kartlagts.

I utredningen konstateras att kvaliteten på automatiska översättningstjänster fortfarande bedöms vara begränsad i förhållande till de kvalitetskrav som finns i kommunala verksamheter. Den allmänna bedömningen var att de digitala automatiska tolktjänster som i dagsläget finns tillhanda kan utgöra komplement till, och i viss mån förebygga behov av, traditionella tolktjänster. Vidare konstateras i utredningen att det utifrån en teknisk synpunkt fortfarande är mycket begränsade möjligheter att ersätta mänskliga tolktjänster. Förvaltningen har inte sett skäl att omvärdera bedömningen som gjordes i utredningen.

Utöver att översättningen behöver nå upp till en tillräcklig kvalitet för att säkerställa att den enskilde ska kunna förstå och bli förstådd så finns det juridiska frågetecken med automatiska och digitala tolktjänster kopplat till informationssäkerhet. Om en automatisk tolktjänst ska användas vid samtal där personlig information diskuteras måste förvaltningen även kunna säkerställa att den data som samlas in hanteras på ett sätt som lever upp till gällande lagstiftning.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare för att se över vissa tolkfrågor. Enligt utredningsdirektivet ska bland annat rätten till offentligt finansierad tolk begränsas, med utgångspunkten att den enskilde i första hand ska betala för tolktjänster. Översynen omfattar även frågan om förbud för myndigheter att använda barn som tolk. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2026 (Dir. 2025:16).

Utifrån ovanstående kommer förvaltningen fortsatt följa utvecklingen av automatiska tolktjänster då det bedöms kunna användas i framtiden, inte minst som komplement till vanliga tolkar.

Förvaltningen föreslår att motionen avslås, eftersom de tillgängliga tjänsterna i dagsläget inte bedöms leva upp till de krav som ställs på förvaltningen enligt gällande lagstiftning.

Ansvariga

Jonas Magnusson Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef